
Svatmabodhamritam

स्वात्मबोधामृतम्

Document Information

Text title : Svatma Bodha Amritam

File name : svAtmabodhAmRRitam.itx

Category : major_works, upadesha, shrIdharasvAmI

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Shridharaswami

Acknowledge-Permission: Upendra Shripad Dasare, <https://shridharamrut.com>

Latest update : November 8, 2022

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

స్వాత్మబోధామృతమ్

అహం భాసకం బోధరూపం స్వనిష్ఠం
స్వతో భాస యద్ధాతి చిద్రూపమేకమ్ ।

నిజానన్దమక్షుబ్ధరూపం ప్రశాన్తం
న భిన్నం న తస్మాత్పరం నావరణ్చ ॥ ౧॥

న దృశ్యం తథోద్దృశ్యమస్మాద్విభిన్నం
యదా భాత్యహం మానరూపేణ నిత్యమ్ ।

స్వదిప్త్యా స్వయం శాన్తమద్వైతమాత్రం
విభిన్నం కథం తత్ప్రపశ్యే స్వయం యత్ ॥ ౨॥

యదా నేతి నేతీతి సర్వం నిరస్తం
కిమాభాతి తస్మాద్విభిన్న చ తస్మిన్ ।

అహం సమ్మూరేత్తస్యం తస్మిన్స్తదాత్మ్యం
చిదానన్దరూపస్తతోఽహం తతోఽహమ్ ॥ ౩॥

యదా భాన్తి దృశ్యం స్వతో వైవ యస్మాత్
స్వతఃసిద్ధ మద్వైతదృశ్మాత్రమేకమ్ ।

అహం వేదనం తస్య కస్మాద్విభాతి
తతోఽహం పరం బ్రహ్మ సచ్చితసుఖం యత్ ॥ ౪॥

నిరస్తాఖిలం జ్ఞేయమస్మాపి తఃస్యాత
యదా కిం తదా జ్ఞానమాత్రాద్విభిన్నమ్ ।

అహం సంస్ఫురేత్కస్య తస్మిమ్స్తన్నదాసీం
పరబ్రహ్మ చిన్మాత్రరూపం తతోఽహమ్ ॥ ౫॥

అవశ్యం యదా దృశ్యమేవం చ వేత్తం
అహం యత్తదాద్యన్త సిద్ధం న దృశ్యమ్ ।

యదాద్యన్త సిద్ధం హి మధ్యేఽపి తావత్
త్రికాలాద్యయం దృశ్యభిన్నం తతోఽహమ్ ॥ ౬॥

అహం యస్ఫుటం తన్నశూన్యం కథం చిత్

త్రికాలస్థితేః క్వాప్యభావో న తస్య ।

త్రికాలస్థితం కిం భజేద్గిన్నరూపం

అహం యత్సదైకస్వరూపం చిదేవ ॥ ౭॥

జడం యన్న తత్కారణం కస్యచిత్స్యాత్

తతః సర్వకార్యస్య హేతుశ్చిదేవ ।

యదాద్యన్తమధ్యేఽస్తి తస్మిన్స్వనిష్ఠం

హ్యాయం యస్ఫురేత్తత్కథం స్యాజ్జడం యత్ ॥ ౮॥

యదా కారణం జ్ఞానరూపం స్వసిద్ధం

జడం నో భవేత్తదా కిం జడం స్యాత్ ।

జడం తత్స్వతో నైవ యద్ధాతి యస్మాత్

అహంయచ్చిదేవ స్వదిప్త్యా జడం కిమ్ ॥ ౯॥

వికల్పాజ్జడం కార్యమాభాతి చేత్తత్

భవేన్నైవ సత్యం న భాతం స్వతశ్చ ।

స్వభాతం హి యత్స్యోద్వికల్పో న తజ్ఞః

అహం తిద్గభానం వికల్పో న కార్యమ్ ॥ ౧౦॥

యదా గాభ్యపాయ స్వయం కార్యమత్ర

స్వతఃసిద్ధిమత్కారణం నో తథాస్యాత్ ।

యదుత్పత్తినాశాద్విముక్తశ్చ తస్మిన్

యదుత్పత్తినాశాత్మకం తత్కథం స్యాత్ ॥ ౧౧॥

త్రిపుట్యాత్మకం భాతి భానం చ యాస్మిన్

సుఖప్రాప్తయే కార్యమేతద్వదన్తి ।

సుఖేనైవ భిన్నం యతఃస్యాత్స్వసిద్ధే

త్రిపుట్యాత్మకం కార్యమస్తి నిరర్థమ్ ॥ ౧౨॥

యదేకం సుఖం స్వప్రభం స్వాత్మమాత్రం

న భోక్తా న భోగ్యం చ తన్నైవ భోగః ।

భ్రమాచ్ఛేదిదం తన్నసత్యం యదా స్యాత్

సత్యస్యసత్యం భ్రమో వౌద్వయం సత్ ॥ ౧౩॥

ద్వయం యాన్నిరస్య స్వయం యద్విశిష్యేత్

ద్వయం వైవ తస్మింస్తదేవాద్వయం హి ।
 తదేవాద్వయం యత్సురేత్సేన భాసా
 హ్యహాఙ్కారతస్తన్న భిన్నాత్మకం స్యాత ॥ ౧౪॥

కథం సత్యమిథ్యాత్మకం కార్యమేకం
 యదా సర్వకార్యం జడం తన్మృషైవమ్ ।
 స్వతః సిద్ధిమత్కారణే సర్వకార్యం
 నిరర్థం యతఃకృత్స్న భేదో వృథా స్యాత ॥ ౧౫॥

న కాయర్ తథా స్థూలసూక్ష్మాత్మకం యత్
 పరస్మింశ్చ తత్కారణే క్వాపి భిన్నమ్ ।
 యతో నిత్యమేకం పరబ్రహ్మశాస్త్రం
 న భిన్నం తతఃక్వాప్యభిన్నం న కార్యమ్ ॥ ౧౬॥

భవేత్తత్కృతం కారణాంతం చ విశ్వం
 అహం యత్తయోర్భాతి మధ్యే చ కస్మాత్ ।
 అహం చిద్యదా సంస్ఫురేత్తన్న కార్యాత్
 తతశ్చిత్స్వతోఽహం బహుత్వం న భిన్నమ్ ॥ ౧౭॥

యదా భాతి కిఞ్చిద్ద్యహం భానతమృత్
 అహం దృక్చ దృశ్యం న మన్యే కథం చిత్ ।
 విరుద్ధం న వైకాస్పదం స్యా తస్తత్
 అహం యత్స్బతో భానతస్తద్వయం న ॥ ౧౮॥

అనన్తం స్వతో భాతమద్వైతమాత్రం
 కథం చిన్న తద్యద్వణోతీహ యస్మాత్ ।
 జగజ్జీవవిశ్వేశభానం వృథా హి
 యదా భావ్యతే మాయిజ్క కథ్యతే తత్ ॥ ౧౯॥

న యస్యోపలబ్ధిః ప్రమాణప్రసిద్ధా
 న యద్గతి శక్యం న యస్మాత్సుతృప్తిః ।
 విభానం చ తత్స్యాన్మృషా మాయికంవా
 న సత్యాత్మకే సాధనే తన్నియోజ్యమ్ ॥ ౨౦॥

సుఖం యన్న తత్స్వాజ్ఞడం కార్యతోఽపి
 జడం కార్యమస్మాన్న తద్వా కదాచిత్ ।
 స్వతః పూర్ణవత్కారణస్య స్వదృష్టయా

కథం చిన్న భిన్నం కిమాప్తవ్యమన్యత్ ॥ ౨౦॥

చిదానన్దమాత్రైకరూపే స్వసిద్ధే

కథం తస్య తద్గిన్నరూపప్రసక్తిః ।

న మాయా న మాయాకృతం భిన్నకార్యం

వివేకాదవిద్యా చ చావిద్యకం వా ॥ ౨౧॥

విశిష్యేతభిన్న సుఖం చానవాప్తం

న తృప్తిం భజేత్సాతి లోకే మనుష్యః ।

సుఖం సర్వజ్ఞం స్వాత్మసర్వాతిభూతం

ప్రవశ్యన్భజేత్కోఽపి తృప్తిం చ ముక్తిమ్ ॥ ౨౩॥

న శోకో న మోహో న దుఃఖం సుఖస్య

హ్యహం తత్సుఖం నిచ్ఛయాన్నిత్యతృప్తిః ।

న శోకో న మోహో న దుఃఖన్న జన్మ

వికారో న మృత్యుర్భవేత్కాఽపి తస్య ॥ ౨౪॥

యదా భిన్నతస్తత్సుఖం భోగ్యరూపం

సుఖాద్గిన్నతోయం భవేద్దుఃఖరూపమ్ ।

విత్పష్టః సుఖీ పూర్ణకామోన తృప్తః

భవేస్మిన్నసౌ చక్రవర్థామితః స్యాత్ ॥ ౨౫॥

స్వభిన్నం సుఖం తజ్జడం దృశ్యరూపం

భవేద్దేహలాభశ్చ భోగాయ తస్య ।

స్వదుఃఖోపశాన్త్యై భవేద్దోగతృష్ణా

తతః కర్మ తజ్జం ఫలం జన్మ తస్మాత్ ॥ ౨౬॥

జడశ్చాశుచీ రుగ్ణదేహఃక్షయిష్టుః

న భోగేషు తృప్తిః సుదుష్టేన్ద్రియాణి ।

ధనేచ్ఛాను రాగాదికాత్స్యాద్వికర్మ

హ్యహో పాపకం జన్మదుఃఖప్రదం హి ॥ ౨౭॥

సుఖం దేహజం ప్రాప్తయే జన్మయోగ్యం

యదాగామి నశ్యత్సుఖం జన్మనా తత్ ।

స్వభాసాక్షరం దివ్యసౌఖ్యస్వరూపం

స్వయం తద్యతస్తక్రూతే జన్మ న స్యాత్ ॥ ౨౮॥

సదా మృత్యుభీతిర్వహో జీవనాశా
 జ్వలత్కామపీడా సుదుర్వృత్తచిత్తమ్ |
 సదైవాతిచిన్తా భవేజ్జీవికాయాః
 అహో కష్టమేతద్ధవేజ్జన్మనా యత్ || ౨౯ ||

ఇహద్వారభూతం త్రయం విశ్రుతం చ
 ప్రవేష్టుం బలాన్మృత్యుసంసారభీతేః |
 ధనేచ్ఛా చ జిహ్వా చ కాన్తాచ తద్యోగం
 రుణాధిస్వయం భౌర్న తస్యాస్తి కాచిత్ || ౩౦ ||

విహీనశ్చ కామాదికేభ్యః పుమాన్యః
 స యుక్తః సుఖేత్యబ్రవీద్వాసుదేవ |
 త్యజేత్కామలోభౌ చ కోపస్తృతీయః
 త్రిధాద్వారమేతత్సుఖం దుర్గతేస్తత్ || ౩౧ ||

ప్రవృత్త్యా నివృత్త్యా యథా శుక్యమేతత్
 త్యజేదేవ యద్బాధికం బ్రహ్మమార్గే |
 సదా వాసనాత్యాగ ఏవ ప్రశస్తః
 న సత్యస్థితావస్తి సౌఖ్యం విభిన్నమ్ || ౩౨ ||

సదా వాసనాత్యాగ ఏవ ప్రశస్తః
 న సత్యస్థితావస్తి సౌఖ్యం విభిన్నమ్ |
 త్యజేద్ధ్రామ్యసౌఖ్యం వివేకాచ్చ దోషాత్
 యదేకం పరం తత్సుఖం చిన్తితవ్యమ్ || ౩౩ ||

విముక్తం యదా భోగ్యభావాత్సువృత్తం
 చిదేవం స్వయం చిత్తమేతత్తదాసీమ్ |
 క్షణధ్వంసి యత్తద్వివేకాన్నివార్యం
 యదా చిత్తనేతచ్చిదేవ స్వయం స్యాత్ |
 స్వతఃపూర్ణచిత్సౌఖ్యర్సిధౌ నభిన్నం
 కిమస్తీహ కర్తవ్యతాస్య స్వబోధాత్ || ౩౪ ||

యదా భావిన్త తీవ్రవేగేన కిఞ్చిత్
 సతన్నిశ్చయాత్తద్ధవేచ్ఛిప్రుమేవ |
 అహం బ్రహ్మవృత్త్యాహి భూమాహమేవ
 హ్యహం దేహాహవృత్త్యా హి దేహోహమేవ || ౩౫ ||

శ్రుతిస్తత్వమస్యాదివాక్యైశ్చ నిత్యం
 నిరాకృత్య జీవేశ్వరో నేతి వక్తి ।
 పరం శుద్ధ మద్వైతసచ్చితుస్సుఖం యత్
 త్వమేవాసి తద్బ్రహ్మబోధం దదాతి ॥ 3౬ ॥

స్వతోఽహం తతం సర్వవేదేషు యత్యాత్
 విశోధ్యం తదౌపాధికాబ్ధనమోక్షాత్ ।
 అహమ్బ్రహ్మమాత్రం హి వేదా వదన్తి
 హ్యవిద్యా న విద్యా న జీవేశ్వరో తత్ ॥ 3౭ ॥

జడం యన్న తస్యాస్తి భానం హి యస్మాత్
 స్వభానం తతో బ్రహ్మణఃస్యాదహం యత్ ।
 న సర్వాదిహేతుర్భవేద్బ్రహ్మకార్యం
 తోఽహం జడం తన్న చిద్రూపమేవ ॥ 3౮ ॥

అహంవృత్తితః సర్వమేవం విభాతి
 స్వభాసా స్వవృత్తేరహం పూర్వమస్యాః ।
 అహంవృత్త్యభావే న విశ్వం స్వనిష్ఠం
 క్వచిన్నాప్యభావేహమస్తస్య వృత్తిః ॥ 3౯ ॥

జడా వృత్తిరస్యాశ్చ యత్తజ్జడం స్యా-
 తహం యత్స్వతో భాసకం యశ్చిదేవ ।
 అవస్థాత్రయాతీతమేకం విశుద్ధ్యం
 స్వతఃశాశ్వతం బ్రహ్మ నశ్యేశ్చ కస్మాత్ ॥ ౪౦ ॥

తరజ్గేషు నీరం యథా వ్యాపకం స్యాత్
 తథా సర్వకార్యేష్వహం నిత్యమేకమ్ ।
 తరజ్గస్య రూపాదిబాధే జలం తత్
 అహం విశ్వరూపాదిబాధే చిదేవ ॥ ౪౧ ॥

యదా కార్యసిద్ధిర్హి కస్మాదపి స్యాత్
 జడం తత్స్వయంజ్కారణాత్కాశితం హి ।
 స్వభాసా స్వయం చిత్స్వతః కేవలం యత్
 అహం భానతస్తస్య భావాద్విభాతి ॥ ౪౨ ॥

చిదం చ త్యతోఽహం స్వరూపేణ సర్వం

భవేదాత్మరూపం హి కార్యస్య తస్మాత్ |
 అహం యో విభాసేఽస్తి సర్వస్య దేహ-
 యమాత్మా పరబ్రహ్మ వేదస్య వాణీ || ౪౩||

యదేకం చ వేదాదిభిః స్తూయమానం
 చిదానన్దసద్రూపమేవాహమత్ర |
 కిమాభాతి మాయాకృతఙ్కార్యమస్మిన్
 న భోగ్యం తతో నైవ భేక్తా న భోగః || ౪౪||

అమారూపవిశ్వస్య భానం చిదేతత్
 అభారూపభోగ్యస్య భానం చిదేతత్ |
 అమారూపదేహస్య భానం చిదేతత్
 చిదేవస్యం భోగ్య భోక్తా న భోగః || ౪౫||

యదాభాతి యస్మాన్న భిన్నం తతస్తత్
 చిదేవస్వయం కార్యతో యద్విభాతి |
 అహం నైవ భిన్నం భవేత్తస్య తస్మాత్
 అహం భానతో భానమేతచ్ఛిదేవ || ౪౬||

చిదేవం చ జీవశ్చిదేవేశ్వరో హి
 చిదేవ తథా దేహతో విచ్ఛతోఽపి |
 చిదేవస్వయం సర్వభావే విభాతి
 స్వతః పూర్ణతస్తత్స్వయం స్వేన భాసా || ౪౭||

యథా నైవ భిన్నో ఘటో మృత్తికాయాః
 తథైవాత్ర మన్తవ్యమేతశ్చిదేవ |
 న మృత్సాభవన్నామరూపం ఘటస్య
 చిదేవం తథాహం న కార్యాత్మకం స్యాత్ || ౪౮||

యథా రజ్జరేకా విదోశస్య భిన్నా
 ఫణీ రజ్జతో భీరభీతేశ్చ హేతుః |
 తథా జ్ఞస్య విజ్ఞస్య విశ్వం ద్విధా హి
 భయం చాభయం భోగ్యభూమాస్వరూపమ్ || ౪౯||

నిజాజ్ఞానతోజ్ఞస్య విశ్వం సుదుఃఖం
 జడో భోగ్యబుధ్యా హి దుఃఖం ప్రయాతి |
 నిజాజ్ఞానతో జ్ఞస్య భూమా స్వరూపం

సువిజ్ఞః సుఖీ భోగబుద్ధ్యావిహీనః ॥ ౫౦ ॥

జగత్సత్యకార్యాత్మదృష్టయేక్షతేజ్ఞః

అసత్యం జగత్కార్యమేవేక్షతే జ్ఞః ।

కృతీజ్ఞః ముఖం కారణాద్వీక్ష్య ధన్యః

హ్యత్పప్తః సుఖం కార్యతోపీక్ష్య చాజ్ఞః ॥ ౫౧ ॥

విత్పప్తో హ్యపూర్ణః స్వదేహాత్మవేదీ

విత్పప్తశ్చ పూర్ణః స్వభూమాత్మవేదీ ।

న దేశాన్న కాలాత్తథా వస్తుతోఽపి

పరిచ్ఛేద ఏవం న తజ్ఞానతోస్య ॥ ౫౨ ॥

అవిద్యాం న మాయాం న జీవేశ్వరో వా

న భోగ్యం న భోగం నరం నైవ నారీమ్ ।

న బద్ధం న మోక్షం జనురైవ మృత్యుం

న విశ్వం న పిణ్డం సమీక్షేత విద్వాన ॥ ౫౩ ॥

స్వభానాత్మకం వీక్ష్య సంర్ష యదేతత్

స్వచిద్రూపమేకం విమృగ్య స్వనిష్ఠః ।

అహం బ్రహ్మ జీవో న తస్మాస్తి కిచ్ఛ్చిత్

సదా నిర్వికల్పః స్వమాత్రోఽస్తి విద్వాన్ ॥ ౫౪ ॥

స్వరూపం సదా సర్వతః పూర్ణమేకం

సమీక్ష్య స్వభిన్నం న చశ్యేన్నిజేఽస్మిన్ ।

న మాయా న మాయాకృతం కార్యమస్మిన్

స తత్పశ్చిదానన్దమద్వైతమాత్రః ॥ ౫౫ ॥

ప్రకాశేత సర్వం చ యత్పూర్ణరూపం

చిత్తోఽహం స్వసంవేదనం స్వాద్యదాతు ।

కిమాభాతి తస్మాద్విభిన్నం చ తస్మిన్

చిదేవాద్వయం స్యేన భాసా చకాస్తి ॥ ౫౬ ॥

పుమాన్స్వాత్మబోధామృతం ప్రాప్య తృప్తో

న ముహ్యేత్కదా మాయయావిద్యయా వా ।

వితన్వన్స్వసౌఖ్యం ప్రకాశోత్ర లోకే

స్వమాత్రః సదా గాజతే విశ్వపూజ్యః ॥ ౫౭ ॥

॥ ఇతి శ్రీమత్పరమహంసపరివ్రాజకాచార్య సద్గురు భగవతా
॥ శ్రీ శ్రీధరస్వామినా విరచితం స్వాత్మబోధామృతం సమూర్ణమ్ ॥

——
Svatmabodhamritam

pdf was typeset on March 24, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

